

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/26/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8023200141
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:8023200141.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a členov senátu Mgr. Michala Novotného a JUDr. Petry Vysaníkovej, v právnej veci žalobkyne: Q. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. č. XXXX/XX, D., zastúpená: Advokátska kancelária - JUDr. Stanislav Kaščák, s.r.o., so sídlom Ulica 01. mája č. 1246, Vranov nad Topľou, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo: 3182-5/2023-BA zo dňa 16. januára 2023, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. PO-7Sa/7/2023-127 zo dňa 25.11.2024, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobkyne sa zamietá.
- II. Žalovanej sa náhrada trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Správny súd v Košiciach rozsudkom č. k. PO-7Sa/7/2023-127 zo dňa 25.11.2024 (ďalej „napadnutý rozsudok“) zamietol správnu žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie číslo: 3182-5/2023-BA zo dňa 16. januára 2023 (ďalej „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Vranov nad Topľou číslo: 200-006341-CA02/2022 zo dňa 17. augusta 2022 (ďalej „prvostupňové rozhodnutie“).

Administratívne konanie

2. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Vranov nad Topľou, rozhodla, že žalobkyňa pri dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej dňa 05. apríla 2019 podľa § 30, § 34 ods. 1, § 37 ods. 1 a § 55 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o sociálnom poistení“) má nárok na nemocenské vo výške 0 € za deň od 15. apríla 2019 do 02. júna 2019, t. j. do ukončenia dočasnej pracovnej neschopnosti. V odôvodnení poukázala na to, že rozhodujúcim obdobím na zistenie denného vymeriavacieho základu je podľa § 54 ods. 1 citovaného zákona rok 2018. Pobočka vyzvala zamestnávateľa mesto Vranov nad Topľou (ďalej „zamestnávateľ“) na predloženie opravného výkazu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za obdobie marec 2022, pričom nevykázané obdobie od apríla 2015 do marca 2019 u zamestnankyne vykáže vo výkaze s nulovými vymeriavacími základmi. Na základe toho je zistený denný vymeriavací základ 0 €. Preto účastníčke, ktorá bola uznaná za dočasne práceneschopnou od 05. apríla 2019, ako zamestnankyni u tohto zamestnávateľa vznikol nárok na nemocenské vo výške 0 €.

3. V preskúmanom rozhodnutí žalovaná rekapitulovala zistený skutkový stav a reagovala na odvolacie námietky žalobkyne (v správnom konaní navrhovateľky). Navrhovateľka bola povinne nemocensky poistená ako zamestnanec zamestnávateľa mesto Vranov nad Topľou od 01.01.1993, bol s ňou neplatne skončený pracovný pomer dňa 30. septembra 2013, o čom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom

sp. zn. 21CoPr/7/2018 právoplatným 26. marca 2019. Dňa 05. apríla 2019 vznikla navrhovateľke dočasná pracovná neschopnosť, trvala do 02. júna 2019. Navrhovateľke zaniklo povinné nemocenské poistenie zamestnanca dňom 31.10.2019. Zamestnávateľ navrhovateľke v apríli 2019 zaplatil náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru za 12 mesiacov (október 2013 až september 2014) vo výške 14 603,28 €, čo vykázal vo výkaze poistného a príspevkov za mesiac apríl 2019 s rozpočítaním príjmu za jednotlivé mesiace - október 2013 až september 2014 vo výške 1 216,94 € za každý mesiac. Na základe rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13CoPr/1/2022 zamestnávateľ navrhovateľke zaplatil náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru aj za ďalších 6 mesiacov od 01. októbra 2014 z 31. marca 2015, vo výške 1 216,50 € za každý mesiac. Za obdobie január až december 2018 (rozhodujúce pre určenie výšky nemocenského) navrhovateľke nevyplatil príjmy plynúce z neplatne skončeného pracovného pomeru a ani iné príjmy. Navrhovateľke bol od 06. januára 2016 priznaný starobný dôchodok. Zamestnávateľ odhláškou oznámil žalovanej zánik povinných poistení žalobkyne ako jeho zamestnankyne dňom 31.10.2019.

4. Pri určení výšky nemocenského žalovaná vychádzala z obdobia v roku 2018 podľa § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v ktorom bol súčet vymeriavacích základov 0 €. Výška nemocenského tak predstavuje tiež 0 €. Ako základnú skutočnosť pre vymeriavací základ v zmysle § 139a citovaného zákona zobral skutočnosť, že rozsudkami súdov o náhrade mzdy z neplatne rozviazaného pracovného pomeru navrhovateľke nebola priznaná náhrada mzdy za obdobie roku 2018. V období apríl 2015 až marec 2019 navrhovateľka dosiahla nulový vymeriavací základ. Ust. § 139a citovaného zákona ustanovuje, že príjem z neplatne skončeného právneho vzťahu (náhrada mzdy) sa rozpočíta na každý mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu, avšak zákonodarca neuvádza, že pomerne. Na niektoré mesiace teda môže pripadnúť aj nulový vymeriavací základ. Ak je v zmysle právoplatného rozhodnutia náhrada mzdy priznaná iba za konkrétne vymedzené mesiace, Sociálna poisťovňa akceptuje, ak je náhrada zamestnávateľom rozpočítaná pomerne na mesiace, za ktoré bola súdom priznaná a na ostatné mesiace neplatne skončeného pracovného vzťahu zamestnávateľ vo výkaze poistného a príspevkov uvedie nulové vymeriavacie základy. Postup navrhovaný navrhovateľkou (určenie vymeriavacích základov bez ohľadu na zúčtovaný a vyplatený príjem na základe jej platového dekrétu) nemá oporu v zákone. Navrhovateľka v období neplatne skončeného pracovného pomeru u zamestnávateľa nevykonávala zárobkovú činnosť a neplynul jej príjem zo zárobkovej činnosti uvedenej v § 3 ods. 1 písm. a) zákona.

Konanie na správnom súde

5. Správny súd poukázal na § 139a zákona o sociálnom poistení, pričom ak súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi, vymeriavací základ za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu je časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac. Nárok žalobkyne na náhradu mzdy je limitovaný § 79 ods. 2 zák. č. 311/2001 Z. z. (ďalej „Zákoník práce“) rozhodnutím súdu. V prípade žalobkyne jej náhradu mzdy zamestnávateľ dobrovoľne poskytol za mesiace október 2013 až september 2014 a za obdobie od 01. októbra 2014 od 31. marca 2015 na základe rozhodnutia súdu, teda spolu za 18 mesiacov od neplatne skončeného pracovného pomeru a vo zvyšku súd náhradu mzdy nepriznal. Poukázal na rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR (ďalej „najvyšší správny súd“) sp. zn. 7Ssk/209/2022. Žalovaná postupovala správne, ak akceptovala vo výkazoch uvedené vymeriavacie základy za obdobie od 01.10.2013 do 31.03.2015. Žalobkyňa za rozhodujúce obdobie roku 2018 nemá nárok na mzdu, keďže preukázateľne prácu pre zamestnávateľa nevykonávala a zároveň za toto obdobie nemá nárok na náhradu mzdy. Vymeriavacím základom zmysle § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je predovšetkým príjem zo zárobkovej činnosti, ktorý žalobkyňa u zamestnávateľa v tom období nemala. Ďalej je podľa § 139a vymeriavacím základom aj časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac, ktorý taktiež nemala v tomto období vyplatený, keďže jej za toto obdobie žiadna náhrada priznaná nebola. Preto v tomto období nezískala žiadne vymeriavacie základy, z ktorých by jej zamestnávateľovi vznikla povinnosť platiť odvody.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

6. Proti tomuto rozsudku podala kasačnú sťažnosť žalobkyňa. Túto odôvodnila § 440 ods. 1 písmeno f), g) a h) SSP. Čo sa týka namietaného porušenia práva na spravodlivý proces, namietala nesprávny postup zamestnávateľa pri vydaní dokladu o výške mesačných vymeriavacích základov, ktorý vydal na

základe stanoviska žalovanej, pričom žalobkyňa sama nemohla prispievať poisťným, avšak nezaplatenie poisťného je dôvodom neexistujúceho vymeriavacieho základu. Ďalej namietala, že správny súd neaplikoval všetky relevantné ustanovenia zákona o sociálnom poistení a to § 55 ods. 1, § 109, § 195, § 196, § 209 a § 227. Bezdôvodne však aplikoval § 79 ods. 1 a 2 Zákonníka práce napriek tomu, že zákon o sociálnom poistení na ne neodkazuje. V bode 29 napadnutého rozsudku súd uviedol „vyššie citovaného zákona“, avšak vyššie sa žiadny zákon nenachádza. Sociálna poisťovňa taktiež nie je viazaná údajmi uvedenými vo výkazoch zamestnávateľa, ktoré preukázateľne nevychádzajú z platných právnych predpisov.

7. K nesprávnemu právnemu posúdeniu § 139a zákona o sociálnom poistení žalobkyňa uviedla, že výpočet dávok nie je viazaný na výšku skutočne dosiahnutého príjmu zamestnancom v konkrétnom mesiaci, ale na fakt, že zamestnanec je v právnom vzťahu s právom na pravidelný mesačný príjem. Teda súdom fakticky priznaná výška náhrady mzdy nie je rozhodujúca pre určenie vymeriavacieho základu, ale rozhodujúce je vždy to, čo malo byť zaplatené, pretože pracovnoprávny vzťah zakladá právo na príjem zo závislej činnosti. Počas celého trvania pracovného pomeru zamestnanec má nárok na mzdu, respektíve na náhradu mzdy, teda počas celého trvania pracovného pomeru má nárok aj na vyčíslenie vymeriavacieho základu, ktorý nemôže byť nulový. K aplikácii rozsudku najvyššieho správneho súdu sp. zn. 7Ssk/209/2022 uviedol, že je nepoužiteľný, pretože žalobca si v danom prípade striktné žiadal pre nárok na zhodnotenie dôchodku započítať náhradu mzdy, ktorú mu súd priznal, avšak v prípade žalobkyne táto celý čas trvala na vymeriavacom základe nie z titulu priznania a zaplatenia náhrady mzdy, ale titulom trvania pracovného pomeru a trvania poistenia. Z § 139a zákona o sociálnom poistení nevyplýva poisťencovi povinnosť uplatniť si právo na náhradu mzdy v zmysle Zákonníka práce v súdnom konaní. Jediným kritériom pre vznik nároku na nenulové dávky je trvajúci právny vzťah, z ktorého vyplýva, že mzda, respektíve jej náhrada je opakujúcim sa, čiže ničím neprerušeným plnením plynúcim z tohto právneho vzťahu a to aj za predpokladu, že príjem nie je vyplatený. Ku kasačnému dôvodu podľa písmena h) uviedla, že správny súd pochybil, keď ignoroval aplikáciu judikatúry, ktorú uviedla v správnej žalobe. Túto opätovne analyzovala. Jedná sa o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR (ďalej „najvyšší súd“) sp. zn. 4So/75/2009, 4Sžso/28/2008, 9So/81/2017, 7Ssk/209/2022, 9So/8/2020, R51/1975 a 9Sžsk/1/2020. Napokon namietala formuláciu v preskúmanom rozhodnutí, že nezaplatila poisťné, čo taktiež uviedol aj správny súd v napadnutom rozsudku, pričom samotné platenie poisťného sa aj podľa poverenej zamestnankyne žalovanej nesleduje. Nevidela dôvod ani na citáciu rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 7Sk/6/2019 o manipulovaní s výškou denného vymeriavacieho základu. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec správneho súdu na ďalšie konanie.

8. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním zo dňa 26. februára 2025. Zdôraznila, že v predmetnom prípade nejde o situáciu, že by si zamestnávateľ nesplnil povinnosť vyplatiť žalobkyňu mzdu a povinnosť platiť a odvádzať poisťné. Tvrdenie žalobkyne, že nie je rozhodujúce to, či jej bol zúčtovaný príjem alebo súdom priznaná náhrada mzdy, ale to, že v rozhodujúcom období bola zamestnankyňou v pracovnom pomere a za toto obdobie jej zamestnávateľ bol povinný zaplatiť poisťné, nemá zákonný podklad. Žiadala kasačnú sťažnosť zamietnuť.

Posúdenie veci kasačným súdom

9. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a po oboznámení sa so súdnym a administratívnym spisom ako aj dôvodmi kasačnej sťažnosti, ktorými nebol viazaný (§ 453 ods. 2 SSP) zistil, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

10. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovanej, ktorým potvrdila prvostupňové rozhodnutie pobočky, ktorý rozhodla, že žalobkyňa má nárok na nemocenské vo výške 0 € za deň od 15. apríla 2019 na 02. júna 2019. Dôvodom pre nepriznanie nemocenského bolo, že zamestnávateľ mesto Vranov nad Topľou, ktorý s ňou neplatne skončil pracovný pomer, o čom právoplatne rozhodol súd, jej vyplatil náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru za obdobie od 01. októbra 2013 do 30. septembra 2014 a od 01. októbra 2014 do 31. marca 2015. Keďže rozhodujúcim obdobím pre výpočet vymeriavacieho základu pre nemocenské bol rok 2018, v ktorom žiadna náhrada mzdy z

neplatne skončeného pracovného pomeru nebola vyplatená a žalobkyňa reálne prácu nevykonávala, žalovaná uzavrela, že v tomto období je vymeriavací základ 0 €. Základnou námietkou žalobkyne bolo, že nie je rozhodné, za ktoré konkrétne mesiace bola náhrada mzdy vyplatená, ale podstatné je, že v celom období neplatného skončenia pracovného pomeru mala právo na príjem zo závislej činnosti a preto výška vymeriavacieho základu by sa mala spravovať výškou mzdy, ktorá by jej patrila podľa platového dekrétu, respektíve pracovnej zmluvy.

K sťažnostnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP

11. Vzhľadom na takto formulovanú sťažnostnú námietku nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP) sa kasačný súd prioritne zaoberal takto nastolenou právnou otázkou.

12. Podľa § 54 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu 18.01.2023 (právoplatnosť preskúmaného rozhodnutia) ak nemocenské poistenie trvalo nepretržite najmenej od 1. januára kalendárneho roka predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, do dňa, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

Podľa § 55 ods. 1 prvá veta citovaného zákona denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenskej dávky je podiel súčtu vymeriavacích základov, z ktorých poistenc zaplatil poistné na nemocenské poistenie v rozhodujúcom období a počtu dní rozhodujúceho obdobia.

Podľa § 138 ods. 1 prvá veta citovaného zákona vymeriavací základ zamestnanca, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť uvedenú v § 3 ods. 1 písm. a), je príjem plynúci z tejto zárobkovej činnosti okrem príjmov, ktoré nie sú predmetom dane alebo sú od dane oslobodené podľa osobitného predpisu,⁷⁾ a okrem príspevkov na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca.

Podľa § 139a citovaného zákona ak súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi, vymeriavací základ za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi je časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac; § 138 ods. 1, 5, 6, 10, 11, 13 až 15 platí rovnako.

Podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce v znení k 18.01.2023 ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď alebo ak s ním neplatne skončil pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, jeho pracovný pomer sa nekončí, s výnimkou, ak súd rozhodne, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. Táto náhrada patrí zamestnancovi v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo ak súd rozhodne o skončení pracovného pomeru.

Podľa § 79 ods. 2 cit. zákona ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov zamestnancovi vôbec nepriznať. Náhrada mzdy môže byť priznaná najviac za čas 36 mesiacov.

Podľa § 118 ods. 1 cit. zákona zamestnávateľ je povinný poskytovať zamestnancovi za vykonanú prácu mzdu.

13. Pojem vymeriavací základ vymedzuje predovšetkým § 138 zákona o sociálnom poistení. Podľa odseku 1 ide najmä o príjem plynúci zo zárobkovej činnosti zamestnanca, ktorý je predmetom dane z príjmov fyzických osôb. Takýmto príjmom je predovšetkým mzda vyplatená podľa § 118 Zákonníka práce. Uvedené ustanovenie dopĺňa ustanovenie § 139a zákona o soc. poistení, podľa ktorého, ak súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi, vymeriavací základ za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu je časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac; aj na takéto vymeriavací základ sa použijú niektoré odseky § 138.

14. Výkladom § 139a zákona o sociálnom poistení sa detailne zaoberal najvyšší správny súd v rozsudku sp. zn. 7Ssk/209/2022. V zmysle § 464 ods. 1 SSP kasačný súd uvádza jeho prevzatú časť:

„ ... 14. Ustanovenie § 139a bolo do zákona č. 461/2003 Z. z. vložené novelou vykonanou zákonom č. 310/2006 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2006. Touto novelou sa zároveň vypustila náhrada mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru z ustanovenia § 138 ods. 1 písm. c) cit. zák. Podľa dôvodovej správy (Národná rada Slovenskej republiky, III. volebné obdobie, tlač 1518) bolo cieľom tejto zmeny zjednotiť zahŕňanie týchto náhrad do vymeriavacieho základu bez ohľadu na to, či sa náhrada zamestnancovi vyplatila počas trvania pracovného pomeru alebo až po jeho skončení. V dôsledku toho je tak toto ustanovenie špeciálnou právnou normou, ktorá upravuje posudzovanie týchto náhrad ako vymeriavacieho základu. Zo znenia uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vymeriavací základ sa má určiť osobitne za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného pracovného pomeru. Pritom týmto vymeriavacím základom má byť časť príjmu pripadajúca na jeden kalendárny mesiac. Takto jazykovo vyjadrenú normu je možné vykladať najmenej dvoma spôsobmi: predovšetkým možno dospieť k záveru, že priznaná náhrada (ako príjem plynúci z neplatného skončenia pracovného pomeru) sa má rozpočítať na každý mesiac neplatne skončeného pracovného pomeru. Proti tomuto záveru však svedčí predovšetkým to, že samo znenie § 139a nepoužíva formuláciu „pomerná“ časť príjmu pripadajúca na každý kalendárny mesiac, ale hovorí len o časti. Preto je možný aj taký výklad, že pri určení vymeriavacieho základu za určitý kalendárny mesiac sa má zistiť, aká časť celkovej náhrady mzdy bola priznaná práve vzhľadom na posudzovaný kalendárny mesiac.

15. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky treba jazykový výklad normy doplniť aj inými metódami jej výkladu, predovšetkým výkladom systematickým zaradením a účelom normy (porov. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 171/05, III. ÚS 341/07, III. ÚS 72/2010, I. ÚS 351/2010 a ďalšie). Citované ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. samo neupravuje podmienky nároku na náhradu mzdy (ako príjem plynúci z neplatne skončeného právneho vzťahu), ale na tento nárok len nadväzuje. Samotný tento nárok upravuje ustanovenie § 79 Zákonníka práce, ktorého znenia prechádzalo rôznymi novelizáciami, no podľa ktorého v zásade platilo a platí, že ak zamestnávateľ dal neplatnú výpoveď alebo neplatne okamžite skončil pracovný pomer a zamestnanec oznámil, že trvá na ďalšom zamestnaní, pracovný pomer sa (zásadne) nekončí, ak súd (z určitých dôvodov) nerozhodne inak. Zamestnávateľ je (zásadne) povinný poskytnúť zamestnancovi náhradu mzdy v sume jeho priemerného zárobku, a to odo dňa, kedy zamestnanec oznámil, že trvá na ďalšom zamestnaní, až do času, kedy mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo do rozhodnutia súdu o skončení pracovného pomeru. Ak celkový čas, za ktorý by sa takto mala poskytnúť náhrada mzdy, presiahne určitý počet mesiacov, mohol súd náhradu mzdy za presahujúci čas nepriznať. ...”

15. Z vyššie uvedeného rozhodnutia pre danú vec vyplýva relevantný záver, že pojem „príjem plynúci z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi“ je potrebné chápať vo význame náhrada mzdy. Tento záver vyslovil najvyšší správny súd ako všeobecne platný, vyplývajúci z právnej úpravy Zákonníka práce a zákona o soc. poistení. K tomu kasačný súd dodáva, že z § 118 ods. 1 Zákonníka práce vyplýva, že mzda sa poskytuje až vtedy, ak bola práca zo strany zamestnanca už vykonaná, inak by nebol naplnený definičný znak mzdy, že ide o mzdu „za vykonanú prácu“. Pri neplatnom skončení pracovného pomeru sú nároky z neho vyplývajúce iné ako mzda. Upravené sú v § 79 Zákonníka práce explicitne ako „náhrada mzdy“ („Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. - odsek 1, druhá veta“). Za mzdu pritom podľa § 118 ods. 2 Zákonníka práce nemožno považovať náhradu mzdy. Mzda tak nie je nárokom vyplývajúcim z neplatného skončenia pracovného pomeru. Pokiaľ by žalobkyňa začala opätovne vykonávať prácu, už by jej neprináležala náhrada mzdy, ale priamo mzda a nešlo by o nárok z neplatného skončenia pracovného pomeru.

16. Je teda nedôvodná požiadavka žalobkyne, aby ako vymeriavací základ v roku 2018 bola zobrať fiktívna (nevyplatená) mzda vyplývajúca z jej platového dekrétu. Jednak i) žalobkyňa v roku 2018 prácu u zamestnávateľa fakticky nevykonávala a preto nemá nárok na mzdu podľa pracovnej zmluvy (ak by prácu vykonávala a mala by z tohto titulu nárok na mzdu, vymeriavací základ by sa spravoval § 138 ods. 1 zák. o soc. poistení, nie § 139a cit. zákona) a jednak ii) keďže súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu medzi ňou a zamestnávateľom, vymeriavací základ v zmysle § 139a cit. zákona môže byť iba vyplatená náhrada mzdy ako jediný príjem plynúci z neplatného skončenia pracovného pomeru.

17. K námietke, že v tomto ohľade nie je možné aplikovať rozsudok najvyššieho správneho súdu sp. zn. 7Ssk/209/2022, pretože v tam posudzovanej veci žiadateľ žiadal o zhodnotenie dôchodku len z titulu náhrady mzdy, a žalobkyňa žiada vymeriavací základ zistiť z mzdy, ktorá jej mala byť podľa pracovnej zmluvy a platobného dekrétu platená, kasačný súd konštatuje, že záver o použití náhrady mzdy ako príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu vyslovil najvyšší správny súd ako všeobecne platný. Je irelevantné, ako subjektívne žiadatelia formulovali svoju žiadosť o dávku. V dávkovom konaní žalovaná nie je viazaná návrhom žiadateľa o výšku dávky, ale všetky zákonné podmienky posudzuje ex offo.

18. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že z § 139a zákona o sociálnom poistení nevyplýva povinnosť uplatniť si svoje právo na náhradu mzdy v zmysle Zákonníka práce v súdnom konaní, kasačný súd uvádza, že je nepodstatné, či bola náhrada mzdy priznaná súdom alebo uhradená dobrovoľne. Hypotéza tejto právnej normy viaže jej aplikáciu na súdne rozhodnutie o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi a na príjem z neho plynúci. O ňom nemusí byť rozhodnuté súdom. Aj v tu prejednávanvej veci časť tohto príjmu - náhradu mzdy za obdobie október 2013 až september 2014 - zamestnávateľ uhradil dobrovoľne a len časť - za obdobie október 2014 až marec 2015 - bola priznaná rozhodnutím súdu (v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá) a žalovaná správne na všetky tieto úhrady za konkrétne mesiace prihladla.

K sťažostnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. h) SSP

19. K námietke, že správny súd mal aplikovať judikatúru kasačného súdu, na ktorú žalobkyňa poukázala v správnej žalobe, kasačný súd uvádza, že aj táto je nedôvodná. Čo sa týka rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4So/75/2009, v tomto rozsudku vôbec nebol aplikovaný § 139a zákona o sociálnom poistení, ale len § 138 ods. 1 písm. a) v znení účinnom ku dňu vydania tohto rozsudku. Preto na tomto rozsudku nie je možné účinne postaviť argumentáciu nesprávnej aplikácie § 139a citovaného zákona. Čo sa týka rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4Sžo/28/2008, tento posudzoval iné skutkové okolnosti. So zamestnancom nebol neplatne skončený pracovný pomer, nebola mu vyplatená náhrada mzdy, ale zamestnávateľ mu riadne nevyplácal mzdu a neplatil odvody. Neaplikoval sa § 139a zákona o sociálnom poistení, ale zákon č. 274/1994 Z. z. Aj rozsudok sp. zn. 9So/81/2017 posudzoval iný skutkový stav, keď zamestnancovi nebola vyplácaná mzda, nešlo o neplatné skončenie pracovného pomeru a taktiež sa neaplikoval § 139a citovaného zákona.

20. Žalobkyňa v tejto časti kasačnej sťažnosti uvádzala aj rozsudok najvyššieho správneho súdu sp. zn. 7Ssk/209/2022, hoci v inej časti kasačnej sťažnosti ho uvádzala ako neaplikovateľný na daný prípad, s čím sa kasačný súd už vyššie v odôvodnení vysporiadal. Žalobkyňa tento rozsudok žiadala aplikovať v inej jeho časti, a to pokiaľ vyslovil, že evidenčné listy dôchodkového poistenia nie sú bezvýhradne záväzné a pokiaľ z iných dôkazov vyplývajú iné skutkové závery, je potrebné ich hodnotiť vo vzájomnej súvislosti a zaoberať sa o rozporom medzi nimi. V danom prípade však nebol preukázaný rozpor medzi evidenčnými listmi dôchodkového poistenia a rozsudkami súdu o priznaní náhrady mzdy. Naopak, evidenčné listy boli vyhotovené podľa odôvodnení týchto rozsudkov a boli s nimi v súlade. Preto nebol dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovanej z tohto dôvodu. Rovnako aj v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 9So/8/2020 bol zistený rozpor medzi evidenčným listom dôchodkového poistenia a inými dôkazmi. Keďže v tu prejednávanvej veci takýto rozpor zistený nebol, ani tento rozsudok nie je aplikovateľný.

21. Čo sa týka judikátu R 51/1975 (stanovisko Cpjf 104/74 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. 51/1975), tento sa týka niektorých ustanovení Zákonníka práce zák. č. 65/1965 Zb., napr. aj § 61 ods. 2. Z citovaného textu nevyplýva rozpor so základnou premisou, z ktorej vychádza kasačný súd, totiž že z neplatného skončenia pracovného pomeru vzniká nárok nie na mzdu, ale na náhradu mzdy. Pokiaľ ide o rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžsk/1/2020, predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovanej o zániku povinných poistení k určitému dňu. V tu posudzovanej veci sa neskúmali podmienky zániku povinných poistení, pretože nebolo sporné, že žalobkyňa bola v roku 2018 a v čase práceneschopnosti v roku 2019 povinne nemocensky poistená ako zamestnankyňa zamestnávateľa mesta Vranov nad Topľou. Preto ani tento rozsudok nie je aplikovateľný na posudzovanú právnu vec.

K sťažostnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP

22. Ďalej sa súd zaoberal námietkami podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP. Pokiaľ v tejto časti žalobkyňa namietala procesné pochybenia na strane žalovanej, tieto nespádajú pod túto námietku, pretože musí ísť o nesprávny procesný postup súdu. Len na okraj kasačný súd uvádza, že pokiaľ žalovaná upriamila pozornosť zamestnávateľa na vydané rozsudky o priznaní náhrady mzdy a z tohto dôvodu ho požiadala o opravenie výkazov poistného a príspevkov, žalovaná konala v súlade so zásadou riadneho zistenia skutkového stavu.

23. K námietkam porušenia procesných predpisov zo strany správneho súdu, že neaplikoval § 55 ods. 1, § 109, § 195, § 196, § 209, § 227 zákona o sociálnom poistení, kasačný súd uvádza, že v zmysle § 139 ods. 2 SSP sa vyžaduje v odôvodnení rozsudku uviesť posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov. Nie je ani účelné, aby súd uvádzal explicitne všetku právnu úpravu, ktorú, hoci aj okrajovo, pre posúdenie veci použil on alebo správny orgán. Z odôvodnenia rozsudku je nepochybné, že správny súd sa zaoberal vecou v dostatočnom rozsahu, aplikoval správne ustanovenia zákonov, pričom uviedol tie, ktoré boli podstatné pre posúdenie podstatných žalobných námietok. V tejto súvislosti žalobkyňa namietala, že § 79 ods. 1 a 2 nemali byť vôbec použité. Kasačný súd poukazuje na to, že § 139a zákona o sociálnom poistení, ktorý je špeciálnou právnou normou, ktorá upravuje posudzovanie náhrady mzdy ako vymeriavacieho základu, sám neupravuje podmienky nároku na náhradu mzdy (ako príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu), ale na tento nárok len nadväzuje. Preto je potrebné vychádzať z tej právnej úpravy, ktorá tento nárok upravuje. Týmto hmotnoprávnym ustanovením je § 79 Zákonníka práce. Preto správny súd rozhodol správne, keď na danú vec toto ustanovenie aplikoval.

24. Pokiaľ žalobkyňa vzniesla výčitku, že v bode 29 správny súd neuviedol konkrétny zákon, ale odkázal len na „vyššie citovaný zákon“, z kontextu bodu 29 napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že sa jedná o § 55 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, keďže správny súd sa vyjadruje o dennom vymeriavacom základe. Takto formulovaná námietka sa javí ako formalistická a účelová.

25. Napokon žalobkyňa brojí proti formulácii žalovanej v preskúmanom rozhodnutí, že keď žalobkyňa nezaplatila poistné, z tohto dôvodu výška nemocenského predstavuje 0 € a túto nesprávnu formuláciu mal uviesť aj správny súd v napadnutom rozsudku. Kasačný súd sa detailne oboznámil s preskúmaným rozhodnutím a musí konštatovať, že z neho takáto formulácia nevyplýva. Medzi žalovanou a žalobkyňou ani nebolo sporné, ktorý subjekt mal platiť poistné v prípade, ak by žalobkyňa dosiahla vymeriavací základ a že týmto subjektom nebola žalobkyňa, ale jej zamestnávateľ. Ani správny súd túto skutočnosť nekonštatoval, naopak na viacerých miestach uviedol, že povinnosť platiť poistné by vznikla zamestnávateľovi (body 36, 37). Konštatovanie správneho súdu o poberaní starobného dôchodku nemá vplyv na samotné právne posúdenie veci.

Záver

26. Podľa názoru kasačného súdu nezostala nezodpovedaná žiadna relevantná právna otázka, ktorú by správny súd nechal otvorenú. Otázka, či žalobkyňa mala alebo nemala sama zaplatiť poistné za obdobie neplatne skončeného pracovného pomeru, bola správnym súdom vyriešená tak, že túto povinnosť by mal zamestnávateľ v prípade, ak by žalobkyňa dosiahla v roku 2018 vymeriavací základ. Keďže žalobkyňa žiadne vymeriavacie základy v roku 2018 nedosiahla (za toto obdobie jej náhrada mzdy vyplatená nebola a nárok na mzdu jej nevznikol), zamestnávateľ nemal povinnosť platiť poistné a preto nie je možné aplikovať ani § 109 ods. 1 druhá veta zákona o soc. poistení, ktorý platí len v prípadoch, ak zamestnávateľ mal povinnosť poistné odvádzať. Ďalšie otázky, ktoré žalobkyňa formulovala v kasačnej sťažnosti ako nevyriešené, týkajúce sa jej postavenia zamestnanca a súčasne poberateľa starobného dôchodku, sú pre posúdenie vymeriavacieho základu pri neplatne skončenom pracovnom vzťahu právne irelevantné.

27. Zo všetkých vyššie uvedených skutočností vyplýva, že rozsudok správneho súdu je vecne správny a zákonný a v podrobnostiach naň kasačný súd poukazuje. Keďže kasačnú sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú a sám nezistil dôvody na zrušenie preskúmaného rozhodnutia žalovanej a napadnutého rozsudku správneho súdu, kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP zamietol.

Trovy kasačného konania

28. O náhrade trov kasačného konania vo vzťahu k žalovanej bolo rozhodnuté podľa § 168 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že žalovaná ako úspešná účastníčka má právo na náhradu trov, ale táto náhrada jej nebola priznaná, pretože neboli splnené podmienky výnimočnosti situácie. Žalobkyňa ako neúspešná účastníčka kasačného konania nemá právo na náhradu jeho trov (§ 167 ods. 1 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP).

29. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.